

INTERNAȚIONALISMUL PROLETAR — O CONSTANTĂ A ISTORIEI P.C.R. (1921—1944)

Partidul Comunist Român, făurit în 1921 ca purtător autentic al idealurilor sociale și naționale ale poporului român, a înscris încă de la creare în programul său politic sprijinirea luptei drepte a altor popoare, a altor partide comuniste și muncitorești pentru progres social, libertate, pace și independență națională. Prin deschiderea largă către înțelegerea și sprijinirea cauzei clasei muncitoare din alte țări în lupta de emancipare socială și națională, P. C. R. s-a definit încă de la înființare ca un partid internaționalist. Aceasta nu a însemnat adumbrirea caracterului său profund patriotic, fuga de îndeplinirea obligațiilor față de poporul român al cărui exponent fidel era. Dimpotrivă, P.C.R. era continuatorul pe o treaptă superioară al celor mai înaintate tradiții de luptă—revoluționare și democratice — ale poporului nostru, ale mișcării muncitorești și socialiste. Înscriind la loc de frunte sarcini patriotice și internaționaliste partidul comuniștilor români a vădit însă o bună pregătire teoretică și politică. Inspirându-se din ideologia marxist-leninistă, P. C. R. considera cu deplină temei că lupta patriotică a clasei muncitoare, a poporului dintr-o anumită țară pentru propria sa eliberare nu se poate desfășura cu sorți de izbândă fără să fie racordată la mișcarea generală a popoarelor pentru progres social și național. De altfel, întreaga istorie a poporului român împingea spre o asemenea interpretare a relației dintre patriotism și internaționalism. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al țării noastre, în expunerea la Asociația de politică externă din New-York, cu ocazia vizitei sale în S.U.A., prilejuită de sesiunea jubiliară a O.N.U. din octombrie 1970, „De-a lungul istoriei sale, poporul român a cunoscut vreme îndelungată asupra și dominația străină, fapt care a întârziat, într-o măsură, dezvoltarea economică și socială a țării”¹. Aceasta a făcut ca poporul român să cunoască din proprie experiență consecințele negative ale impilării străine și să știe ce înseamnă sprijinirea la nevoie a luptei drepte a altor popoare. Aceasta semnifică, totodată, o mare noblețe sufletească a poporului nostru dovedită față de cauza altor popoare.

P.C.R. a moștenit de la vechea mișcare muncitorească și socialistă din țara noastră un bogat tezaur de tradiții internaționaliste care atestă senti-

¹ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la Asociația de politică externă din New-York, 22 octombrie 1970*, București, 1970, p. 6.

mentele de puternică solidaritate ale poporului român, ale clasei muncitoare cu cauza luptelor progresiste din alte țări. Astfel, simpatia manifestată față de Comuna din Paris și participarea directă a unor români la apărarea ei², solidarizarea cu revoluția burghezo-democratică din 1905 din Rusia și ajutorul acordat marinarilor ruși de pe vasul Potemkin, lupta cu arma în mână pînă la sacrificiul suprem a multor revoluționari români pentru apărarea victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie³ și a Republicii Sovietice Ungare⁴ — reprezintă numai cîteva pilde de internaționalism manifestat cu atîta generozitate de către poporul român față de lupta altor popoare.

Un puternic suflu internaționalist a dominat în mișcarea muncitorească și socialistă românească și pe linia întreținerii unor legături strînse cu mișcarea socialistă internațională. Pot fi reliefate în acest sens activitatea rodnică a socialiștilor români la Internaționala I-a și a II-a, la Conferința internaționalistilor de la Zimmerwald, la Conferințele balcanice etc.; sprijinirea emigranților revoluționari ruși, bulgari etc. veniți în țara noastră; ajutorul acordat transportării prin România a presei ilegale pentru mișcarea muncitorească din alte țări etc.

Trebuie subliniat de asemenea că și mișcarea muncitorească din țara noastră s-a bucurat, la rîndul ei, de simpatia și ajutorul internaționalist al clasei muncitoare din alte țări cu prilejul grevei generale din 1920, a luptelor din 1933 etc.

Crearea P.C.R. a însemnat ridicarea pe o treaptă superioară a solidarității internaționaliste românești. La baza programului și întregii activități politice a partidului comunist au fost puse principiile marxism-leninismului, ale internaționalismului proletar. Acest fapt era jalonat și în documentele constitutive. Astfel, în proiectul de statut pregătit în vederea Congresului de creare a partidului din 1921 se preciza în articolul I că „Partidul Socialist-Comunist din România urmărește organizarea proletariatului pe terenul luptei de clasă și *al solidarității internaționale a muncitorilor* (subl. ns.) pentru cucerirea puterii politice și aplicarea dictaturii proletariatului ...”⁵.

Atitudinea internaționalistă a partidului comuniștilor români a reieșit și din unele moțiuni adoptate la congres. Astfel, într-o moțiune erau exprimate sentimente de solidaritate internaționalistă față de cauza proletariatului rus, „... care, prin opera măreață ce a înfăptuit cît și prin sacrificiile nenumărate aduse cauzei comuniste, formează astăzi avangarda proletariatului mondial în războiul său de dezrobire de sub jugul capitalist”⁶. De asemenea, a fost adoptată o moțiune de solidaritate cu Internaționala Comunistă care întrunea în sînul ei pe proletarii conștienți de menirea lor

² Vezi Nicolae Copoiu, *Comuna din Paris — eveniment epocal în istoria mișcării muncitorești internaționale*, AISISP, XVII, din 1971, nr. 1, p. 155—156.

³ Vezi *Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și România*, București, 1967; *Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și mișcarea revoluționară și democratică din România*, București, 1967 etc.

⁴ Vezi *În sprijinul Republicii Ungare a Sfaturilor, 1919*, București, 1969.

⁵ *Documente din istoria mișcării muncitorești din România. 1916—1921*, București, 1966, p. 627.

⁶ *Idem*, p. 685.

de clasă în lupta pentru doborârea capitalismului din lumea întreagă și făurirea regimului socialist⁷.

Configurația P. C. R. de partid profund internaționalist a fost confirmată de către întreaga sa istorie ulterioară când a împletit organic sarcinile patriotice de organizare și conducere a luptei clasei noastre muncitoare împotriva regimului burghezo-moșieresc, pentru apărarea independenței și suveranității naționale a țării, cu sarcinile internaționaliste de sprijinire a luptei clasei muncitoare și a tuturor forțelor progresive din alte țări.

•

În primul său deceniu de activitate — care a coincis aproximativ cu lupta clasei muncitoare din țările capitaliste împotriva exploatării din perioada stabilizării capitaliste, din anii grei ai crizei economice din 1929—1933, cu lupta împotriva terorii instituite asupra mișcării muncitorești în anii care au urmat avântului revoluționar de după primul război mondial — P.C.R. a oferit numeroase dovezi ale atitudinii sale internaționaliste. De pildă, în vederea dezvoltării conștiinței internaționaliste a maselor muncitoare din țara noastră, a stringerii legăturilor cu proletariatul internațional, P.C.R. a folosit o gamă largă de metode, forme, procedee. Astfel a fost organizată anual aniversarea unor date și evenimente memorabile din istoria mișcării comuniste și muncitorești internaționale, cum au fost zilele de 1 Mai⁸, 8 Martie⁹, 1 August¹⁰, 7 Noiembrie¹¹, aniversarea zilei internaționale a tineretului¹², a șomerilor¹³, aniversarea revoluției socialiste din Ungaria¹⁴, a Comunei din Paris¹⁵ etc.

În vederea acestor aniversări se organizau importante campanii politice, cu care prilej partidul, U.T.C., sindicatele, B.M.Ț. etc. editau și răspindeau în mase presă revoluționară, manifeste, apeluri, moțiuni și alte materiale propagandistice prin care erau înfățișate situația și lupta proletariatului internațional, succesele și înfringerile sale, contribuind astfel la dezvoltarea solidarității internaționale. Într-un material propagandistic răspândit de P.C.R. cu ocazia zilei de 1 Mai 1922 se arată de pildă: „Sînt peste treizeci de ani de cînd proletariatul lumii întregi a făcut din ziua de 1 Mai o zi de sărbătoare internațională muncitorească.

Muncitorimea luptă pentru aspirațiile ei cu credința că izbînda ei împotriva asupritorilor capitaliști va însemna mîntuirea întregii omeniri prin deschiderea largă a porților unei noi epoci istorice, epocă în care nu vor mai exista în societate clase și războaie. Conștiința aceasta că muncitorimea, luptînd pentru sine, luptă pentru liberarea întregii lumi face din lupta ei o luptă sfîntă”¹⁶.

Continuînd atitudinea sa profund internaționalistă față de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, P.C.R. a organizat an de an la 7 Noiembrie cinstirea acestui măreț eveniment al istoriei mișcării muncitorești internaționale, ca o zi prevestitoare de noi izbînzii și pentru proletariatul din România. În articolul *Cinci ani de revoluție rusă 1917—7 Noiembrie 1922*, publicat în *Socialismul*, se scria: „Revoluția proletară rusă trece astăzi victorioasă pragul

⁷ *Documente din istoria Partidului Comunist din România*, ed. II, București, 1953, p. 29—30.

⁸ *Documente din istoria Partidului Comunist și a mișcării muncitorești revoluționare din România. 1921—1924*, București, 1970, p. 183, 457; *Scînteia*, anul II, nr. 5—6, aprilie 1932; *Scînteia*, anul III, nr. 6, 1 aprilie 1933 etc.

⁹ *Documente din istoria Partidului Comunist și a mișcării muncitorești revoluționare din România, 1921—1924*, p. 419; *Scînteia*, anul II, nr. 3, 15 martie 1932 etc.

¹⁰ Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice (I.S.I.S.P.) de pe lângă C.C. al P.C.R., Cota A XIII—1, nr. inv. 268; A XV—6, nr. inv. 320; A XVI—2, nr. inv. 409; A XVII—47, nr. inv. 590.

¹¹ *Socialismul*, anul XVI, nr. 200, 5 noiembrie 1922.

¹² *Scînteia*, anul II, nr. 8, septembrie 1932.

¹³ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XV—2, nr. inv. 326.

¹⁴ *Documente din istoria Partidului Comunist și a mișcării revoluționare și democratice din România. 1921—1924*, p. 433.

¹⁵ *Idem*, p. 185.

¹⁶ *Idem*, p. 83.

anului al șaselea. După cinci ani de luptă cu imperialismul mondial, cu contrarevoluția internațională și cu trădătorii și renegații din rindurile proletariatului însuși, Republica Sovietică Rusă stă astăzi mai mindră și mai viguroasă decît oricînd și privește cu încredere spre zarea revoluției mondiale¹⁷. În manifestele de 7 Noiembrie erau popularizate succesele și înfățișate greutățile din primii ani ai construcției socialiste.

Atitudinea de solidaritate internaționalistă față de Puterea Sovietică, hotărîrea de a o ajuta să depășească greutățile din primii ani rezultate din intervenția imperialistă, s-au concretizat și în publicarea de către P.C.R. a unor chemări adresate maselor muncitoare din România, cum au fost: *Apelul Comisiei Regionale a Sindicatelor din Banat pentru sprijinirea înfometaiilor din Rusia*¹⁸, *Manifestul C.E. al P.S.C.R. din 31 martie 1922 pentru ajutorarea sinistraiilor din Rusia*¹⁹, Comunicatul din 27 aprilie 1922 prin care se anunță constituirea Comitetului „Maxim Gorki” de ajutorare a Rusiei înfometate²⁰ etc.

P.C.R. a dat o interpretare largă, autentică internaționalismului proletar, chemînd masele muncitoare din România să se solidarizeze cu lupta clasei muncitoare din toate țările împotriva asupririi capitaliste, a terorii, a măsurilor de represiune la care era supusă mișcarea comunistă, să sprijine mișcările progresiste de eliberare național-colonială etc. Într-un apel al P.C.R. din 1923, intitulat sugestiv *Susțineți proletariatul german*, se scria: „Tovarăși, proletari din toată lumea! Întindeți o mînă protectoare asupra proletariatului german. Atrageți prin mitinguri de mase atențiunea proletariatului internațional asupra situației din Germania, strîngeți fonduri pentru a veni în ajutorul greviștilor și șomerilor germani, presei, proletariatului german, organizațiilor revoluționare din Germania”²¹.

Pentru sprijinirea luptătorilor revoluționari din Bulgaria, pentru ajutorarea victimelor terorii albe din această țară, P.C.R. a răspîndit o serie de apeluri²² în rîndurile muncitorilor, a organizat stringerea de fonduri în bani, obiecte și alte ajutoare pentru a fi trimise luptătorilor bulgari. În hotărîrea Secretariatului P.C.R. adresată Ministerului de Interne pentru aprobarea organizării campaniei de sprijinire a victimelor terorii din Bulgaria se arăta printre altele: „Comitetul Central al partidului Comunist a hotărît stringerea de ajutoare în bani și obiecte pentru muncitorii, intelectualii și țărani victime ale teroarei din Bulgaria. În vederea aceasta s-a pornit acțiunea de stringere a acestor ajutoare în rîndurile organizațiilor politice și sindicale muncitorești”²³.

Cu ocazia morții în 1924 a genialului învățător și conducător al proletariatului internațional V. I. Lenin, P.C.R. a publicat o serie de materiale prin care chema muncitorii din țara noastră să lupte pentru cauza lui Lenin, pentru înfăptuirea și în România a idealului socialist. În articolul *Lenin, expresia epocii revoluției sociale* publicat în ziarul *Socialismul* se scria: „În Lenin, proletariatul mondial pierde pe conducătorul cel mai genial după Marx și după Engels al revoluției mondiale”²⁴.

De altfel, în mișcarea muncitorească și democratică din țara noastră s-a statornicit tradiția traică a comemorării unor date importante din viața marilor personalități ale clasei muncitoare internaționale, Marx — Engels — Lenin. Astfel, cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la moartea lui K. Marx a fost publicat în ziarul *Socialismul* un articol comemorativ intitulat *Karl Marx*, în care se arăta importanța activității teoretice și practice a lui Marx — unul din fondatorii marxismului²⁵.

Printr-o gamă largă de acțiuni întreprinse pentru dezvoltarea spiritului internaționalist în rîndul maselor muncitoare din țara noastră, prin legăturile directe cu mișcarea comunistă, P.C.R. s-a afirmat deci încă de la începutul activității sale ca un detașament activ al mișcării muncitorești mondiale, care și-a onorat pe deplin obligațiile sale internaționaliste.

*

¹⁷ *Socialismul*, anul XVI, nr. 200, 5 noiembrie 1922.

¹⁸ *Documente din istoria Partidului Comunist și a mișcării revoluționare și democratice din România. 1921—1924*, p. 182.

¹⁹ *Idem*, p. 186.

²⁰ *Idem*, p. 205.

²¹ *Idem*, p. 521.

²² *Idem*, p. 564.

²³ *Idem*, p. 600—601.

²⁴ *Socialismul*, anul XIX, nr. 9, 27 ianuarie 1924.

²⁵ *Idem*, anul XVII, nr. 21, 15 martie 1923.

Perioada istorică următoare — cea a zbugiumatului deceniu al patrulea — s-a caracterizat prin lupta disperată a popoarelor lumii împotriva forțelor reacționare și agresive ale militarismului japonez, hitlerismului german și ale aliaților lor. Prin atacarea Chinei revoluționare de către imperialismul japonez în 1931, prin expansiunea iar apoi prin declanșarea în 1939 a celui de-al doilea război mondial în Europa de către Germania hitleristă libertatea și ființa națională a zeci de popoare a fost grav periclitată. Iată de ce, lupta popoarelor, a mișcărilor antifasciste, antirăzboinice și democratice a luat în această perioadă o deosebită amploare în toate țările. Peste tot însă rolul hotărîtor în cadrul acestor mișcări l-au avut partidele comuniste și muncitorești. Comuniștii au fost principalii animatori ai luptei poporului pentru salvarea libertății naționale. Ei au fost de asemenea în fruntea acțiunilor pentru lărgirea eforturilor comune ale popoarelor în vederea apărării lor colective în fața invadatorilor fasciști.

În această perioadă, deosebit de critică și pentru poporul român — amenințat din interior de „Garda de fier” cu dictatura fascistă, iar din afară de expansiunea hitleristă — P.C.R., concentrîndu-și în primul rînd eforturile spre organizarea rezistenței naționale antifasciste și antihitleriste a poporului român, nu a uitat nici de obligațiile sale internaționaliste. Dimpotrivă, considerînd absolut necesare acțiunile colective ale clasei muncitoare, ale popoarelor din diferite țări, sincronizarea luptei lor antifasciste și antirăzboinice, P.C.R. a militat consecvent pentru extinderea legăturilor internaționaliste ale poporului român cu alte popoare, partide, organizații pacifiste, pentru participarea delegaților români la congresele mondiale antifasciste și antirăzboinice, pentru coordonarea eforturilor tuturor popoarelor amenințate de pericolul fascismului și războiului imperialist. Totodată, P.C.R. va fi în fruntea acțiunilor de mobilizare a poporului român, de sprijinire directă — uneori cu arma în mînă — a cauzei drepte a libertății altor popoare. În această perioadă, deosebit de grea în viața popoarelor lumii, patrimoniul internaționalist al P.C.R. s-a îmbogățit cu noi dovezi care ilustreau înalta generozitate sufletească a poporului român, hotărîrea sa de a ajuta lupta de eliberare a altor popoare.

Corespunzător sarcinilor acestei perioade istorice gama acțiunilor internaționaliste ale P.C.R., ale poporului român se va îmbogăți și diversifica extrem de mult. Această gamă a cuprins, în primul rînd, promovarea unei politici de pace și prietenie cu primul stat socialist; solidaritatea cu revoluția chineză și apărarea ei în fața imperialismului japonez; apărarea poporului etiopian în fața agresiunii fasciste italiene din 1935; solidarizarea cu cauza sfîntă a libertății Spaniei republicane și lupta cu arma în mînă a celor 500 de voluntari români pe fronturile războiului civil din această țară; sprijinul moral, politic și material acordat popoarelor austriac, cehoslovac și polonez căzute primele victime ale agresiunii hitleriste; lupta unor voluntari români în rezistența antifascistă din Spania, Franța, Uniunea Sovietică etc. în perioada celui de-al doilea război mondial; lupta armatei române după 23 August 1944 pentru zdrobirea hitlerismului german și aliaților lui și eliberarea popoarelor ungar, cehoslovac, austriac etc.

De asemenea, în această perioadă au continuat să fie organizate de către partid o serie de campanii politice menite să cultive spiritul internaționalist în mișcarea muncitorească din România. Astfel, P.C.R. a organizat an de an între 15—25 ianuarie *campania celor trei „L.L.L.”* în care se comemorau Lenin, Karl Liebknecht, Roza Luxemburg — conducători preeminenți ai mișcării comuniste internaționale. Cu acest prilej se răspîndeau manifeste, se publicau articole comemorative etc. care făceau cunoscute muncitorilor din țara noastră tradițiile revoluționare de luptă ale proletariatului internațional²⁶.

Comemorarea lui Marx a devenit de asemenea o tradiție în mișcarea muncitorească din țara noastră²⁷.

În România a fost aniversată în fiecare an la 18 martie *Comuna din Paris*²⁸ — prilej de evocare a glorioaselor tradiții revoluționare de luptă ale proletariatului francez, de reliefare a succeselor sale împotriva fascismului, pentru închegarea frontului popular antifascist.

²⁶ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XIV—7, nr. inv. 899; A XV—24, nr. inv. 348; A XVI—93; A XVI—104, nr. inv. 2001; A XVI—93, nr. inv. 1908; A XVII—120; A XVII—120, nr. inv. 1944; *Scînteia*, anul IV, nr. 1, ianuarie 1934; *Lupta de clasă*, nr. 1, ianuarie 1934; Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XVIII—1, nr. inv. 684 etc.

²⁷ *Idem*, A XVIII—52, nr. inv. 595.

²⁸ *Idem*, A XV—40, nr. inv. 364; A XVI—102; A XVI—102, nr. inv. 1995 etc.

În rîndul mișcării muncitorești din România au fost popularizate documente despre *activitatea altor partide comuniste și muncitorești și despre activitatea Internaționalei Comuniste*. Astfel, ținînd seama de importanța documentelor Congresului al VII-lea al Internaționalei Comuniste pentru generalizarea tacticii frontului unic muncitoresc și a frontului popular antifascist, P.C.R. a popularizat prin presă și prin manifeste aceste documente²⁹.

O puternică atitudine internaționalistă a vădit P.C.R. și prin organizarea, și în această perioadă, a unor acțiuni de solidaritate cu victimele terorii fasciste din Germania, Bulgaria etc. Pe această linie se înscriu acțiunile de solidarizare cu Ernst Thälmann — conducătorul Partidului Comunist German, Dimitrov, Popov, Torgler — implicați în procesul incendiarii Reichstagului și care au căzut victime ale justiției și terorii fasciste³⁰. În instrucțiunile C.C. al P.C.R. din iulie 1934 pentru *organizarea campaniei de 1 August — ziua internațională de luptă împotriva războiului imperialist* — se arată că „Se vor formula proteste contra deținerii frunțașului comunist Ernst Thälmann din închisorile Germaniei, care se vor trimite consulatelor și Ministerului Germaniei la București, comuniștii avînd instrucțiuni să organizeze și manifestațiuni ostile în fața acestor instituțiuni ... ca o reacție contra regimului hitlerist”³¹.

Credincios atitudinii sale profund internaționaliste față de primul stat socialist din lume, P.C.R. a continuat să popularizeze și în această perioadă în rîndul maselor muncitoare și al opiniei publice din țara noastră succesele construcției socialiste obținute în diferite domenii de către Uniunea Sovietică, politica sa externă de pace, superioritatea orînduirii care se edifica în statul vecin. P.C.R. a militat cu consecvență pentru o politică de pace, prietenie și bună vecinătate cu Uniunea Sovietică. Pentru o asemenea politică au militat și unii oameni politici burghezi clarvăzători, cum a fost Nicolae Titulescu. În climatul favorabil creat în țară de stabilirea în 1934 a relațiilor diplomatice cu statul sovietic, P.C.R. a reușit să creeze o organizație legală de masă — *Amicii U.R.S.S.*³² — transformată ulterior, după dizolvarea ei de către autorități, în *Societatea pentru întreținerea raporturilor culturale dintre România și Uniunea Sovietică*³³. Prin intermediul acestor asociații de prietenie³⁴, ca și a altor organizații de masă — *sindicate, U.T.C., Comitetul Național Antirăzboinic, Comitetul Național Antifascist, Liga Muncii* etc. —, folosind o bogată presă ilegală și legală, manifeste, apeluri, moțiuni, organizînd întruniri și conferințe publice etc., partidul comunist a reușit să facă cunoscute poporului român realizările construcției pașnice din Uniunea Sovietică, contracarînd în bună parte efectele propagandei oficiale burgheze antisovietice. În țara noastră s-a statornicit tradiția traică a sărbătoririi an de an a zilei de 7 Noiembrie, cu care prilej se răspîndea în mase un număr impresionant de manifeste³⁵. Aceasta a fost tema poate cea mai dezbătută în activitatea propagandistică din anii ilegalității — ca o dovadă peremptorie a atitudinii profund internaționaliste a P.C.R. față de primul stat socialist din lume.

Masele muncitoare, întreaga opinie publică progresistă din țara noastră, au manifestat sub conducerea P.C.R., o atitudine de profundă solidaritate cu China revoluționară, de condamnare a agresiunii imperialiste japoneze din 1931. În numeroase manifeste, articole de presă și alte materiale propagandistice, P.C.R. s-a arătat solidar cu cauza dreaptă a libertății naționale a eroicului popor chinez. Într-un manifest publicat încă în 1931, cînd se pregătea agresiunea, se arată că „reacțiunea gomindanistă internă și imperialismul japonez, speriate de succesele

²⁹ *Scînteia*, anul V, nr. 23—24 (65) din august 1935; anul V, nr. 25—26 (67), 10 octombrie 1935; anul VI, nr. 14—15 (83—84), 15 septembrie 1936 etc.

³⁰ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XVIII—125.

³¹ *Idem*, A XVIII—44, nr. inv. 727.

³² Arhiva C.C. al P.C.R., fondul Nr. 24, dosarul Nr. 4150, fila 9.

³³ *Idem*, fondul Nr. 24, dosarul 4151, fila 124/3.

³⁴ Vezi P. Constantinescu-Iași, *Organizații de masă legale conduse de Partidul Comunist din România între anii 1932—1938*, București, 1952; Titu Georgescu, Gh. Ioniță, *Organizații legale de masă promotoare ale relațiilor de prietenie dintre România și U.R.S.S. create și îndrumate de Partidul Comunist Român în anii ilegalității sale, în Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și România*, București, 1970; Ioan Chișu, *Asociația Amicii U.R.S.S. — organizație de masă legală condusă de P.C.R. (1934)*, autoreferat asupra lucrării de doctorat, Cluj, 1965 etc.

³⁵ Vezi Ioan Chișu, *Unele aspecte privind rolul manifestelor răspîndite de P.C.R. cu prilejul aniversării zilelor de 15—16 februarie, 1 Mai, 1 August, 7 Noiembrie etc. (1934—1938)*, *Studia*, Seria Istorie, 2, 1966; Ioan Chișu, *Octombrie leninist în tradiția mișcării muncitorești și democratice din România. 1917—1936*, *Studia*, Seria Istorie, 1, 1970.

armatei roșii chineze formate din muncitori, țărani—pun la cale planuri de atacare a Chinei, de înăbușire a mișcării revoluționare”³⁶. Un alt manifest al P.C.R. din 1931 avea de asemenea drept temă solidaritatea românească cu poporul chinez care lupta împotriva reacțiunii burgheze interne și a militaristilor japonezi care ocupaseră Manciuria: „Împotriva acestei exploatari singeroase s-au organizat muncitorii și țăranii mici în Partidul Comunist Chinez, au format Armata Chineză Roșie. Mișcarea revoluționară crește zilnic și astăzi Armata Roșie Chineză a ocupat o regiune de 80 de milioane de locuitori, a împărțit pământul țăranilor mici, toate fabricile au trecut în mâinile muncitorilor. Astfel, 80 de milioane de chinezi au alungat pe domnii singeroși și au introdus domnia muncitorilor și țăranilor”³⁷. În încheierea manifestului erau chemate masele muncitoare din România să-și ridice glasul împotriva agresiunii imperialismului japonez asupra poporului chinez.

În manifestul intitulat sugestiv *Jos războiul împotriva muncitorilor și țăranilor revoluționari din China*, editat și răspândit de către P.C.R., în 1932, sînt demascate uneltirile agresive ale imperialismului internațional împotriva Chinei revoluționare: „Burghezia imperialistă din întreaga lume a pornit măcelul împotriva maselor nevoiașe revoluționare din China. Revoluția chineză înaintează cu pași repezi... În fața formidabilului avînt revoluționar burghezia a încheiat frontul unic contrarevoluționar”³⁸. În încheiere, P.C.R. cheamă muncitorii, țăranii, soldații, marinarii și recruții — cărora le este adresat manifestul — la solidaritate internațională cu cauza dreaptă a revoluției chineze, a poporului chinez.

Drama poporului chinez, necesitatea solidarizării tuturor partidelor comuniste cu cauza lui dreaptă este exprimată foarte plastic într-un manifest al P.C.R. din 1931: „Războiul imperialist de împărțire a Chinei înaintează cu tot convoiul său de grozăvii. Mii de muncitori și țăranii au căzut pînă acum victime acestui nou atac al imperialismului japonez. Orașe întregi au fost incendiate”. Se arată apoi că partidele comuniste din toată lumea, sub conducerea Internaționalei Comuniste, sînt singurele forțe reale de împotrivire contra războiului imperialist și de mobilizare a maselor contra noului război imperialist. Adresîndu-se maselor muncitoare din țara noastră, manifestul P.C.R. arată: „Datoria noastră este de a vă ridica la luptă contra imperialismului japonez și contra aliaților și susținătorilor săi. cerînd retragerea armatelor imperialiste din China”³⁹.

Solidaritatea românească cu cauza dreaptă a poporului chinez o găsim exprimată și în multe alte manifeste și materiale propagandistice⁴⁰.

După instaurarea în 1933 a hitlerismului în Germania a început să crească pericolul fascist, hitlerist și pentru alte popoare ale Europei. Într-o serie de țări începe lupta deschisă dintre forțele fascizante și forțele patriotice progresiste, antifasciste. O asemenea confruntare deschisă a fost și cea din *Austria, din februarie 1934*. Cu acest prilej P.C.R. a chemat masele muncitoare din țara noastră să se solidarizeze cu lupta eroică a clasei muncitoare austriece împotriva pericolului fascist, hitlerist, înfierînd atacul brutal organizat la Viena asupra forțelor populare. Într-un manifest din februarie 1934 se arată că „Muncitorimea din Austria s-a răscolat împotriva dictaturii fasciste a regimului Dolfuss.

Ța n-a mai putut răbda jugul, exploatarea și sugrumarea mereu crescînde ale dictaturii fasciste a bancherilor, fabricanților și moșierilor. Și burghezia și moșierii n-au mai fost în stare să dea decît reducerea lefurilor de mizerie, flămînzirea celor fără de lucru și răpirea libertăților de întrunire, de presă și de grevă”⁴¹. După ce condamnă represiunea singeroasă a trupelor guvernului și a batalioanelor fasciste asupra muncitorilor din Viena, manifestul arată că P.C.R., clasa muncitoare din România, la fel ca întreaga mișcare revoluționară din toată lumea, sînt alături de eroica muncitorime din Austria „... Prin întruniri, demonstrații și greve demonstrative, greve politice de masă, muncitorii, țăranii și funcționarii din România trebuie să-și manifeste solidaritatea de luptă cu frații lor din Austria”⁴².

³⁶ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XIV—34, nr. inv. 1466.

³⁷ *Idem*, Cota A XV—72, nr. inv. 1204.

³⁸ *Idem*, Cota A XVI—99, nr. inv. 1991.

³⁹ *Idem*, Cota A XVII—2, nr. inv. 545.

⁴⁰ *Idem*, Cota A XVI—102 etc.

⁴¹ *Idem*, Cota A XVIII—8, nr. inv. 691.

⁴² *Ibidem*.

Un alt manifest din februarie 1934, adresat tuturor celor ce muncesc din țară, arată că „Tunurile grele au bubuit la Viena și în toată Austria. Mitrăliere și aruncătoare de mine și tancuri au scuipat foc zi și noapte timp de o săptămână. Armata mercenară și gărzile „creștine” ale Heimwehr-ului au scâldat în singe întreaga țară austriacă”⁴³. Este înfățișată apoi solidaritatea în luptă a muncitorilor comuniști și social-democrați care au înfăptuit pe baricade frontul unic muncitoresc în ciuda greutăților și trădărilor de pină atunci.

Pagini luminoase în cartea de aur a internaționalismului, a solidarității sfinte a popoarelor la vremuri de restrîște a înscris poporul român condus de P.C.R. și prin *sprijinirea luptei pentru apărarea ființei naționale a poporului abisinian cotoplit în 1935 de către Italia fascistă a lui Mussolini*. Încă în perioada premergătoare agresiunii, P.C.R. a demascat în fața lumii întregi pericolul care se crea pentru Abisinia, pentru pacea lumii. Într-un manifest din august 1935 se arată că: „Italia terorii și mizeriei fasciste e gata să aprindă făclia războiului contra Abisiniei”⁴⁴. P.C.R. chema popoarele să-și ridice glasul în apărarea dreptului la viață al poporului abisinian.

După declanșarea agresiunii, opinia publică progresistă românească și-a intensificat eforturile de sprijinire a luptei drepte a Abisiniei. În țara noastră a fost răspîndit de către mișcarea antifascistă *Apelul lansat de Comitetul internațional pentru apărarea poporului etiopian*. În ziarul *Torța*, profesorul universitar P. Constantinescu-Iași, președintele C.N.A., publică un articol plin de căldură și intitulat sugestiv *Pentru Abisinia, pentru pace*, în care este exprimată solidaritatea efectivă a poporului român față de poporul abisinian, cere să se formeze și la noi în țară un *Comitet pentru apărarea Etiopiei*⁴⁵. Sint răspîndite o serie întreagă de materiale propagandistice cu o puternică amprentă internaționalistă.

Sentimente de profundă simpatie și solidaritate românească cu lupta dreaptă a poporului etiopian au fost exprimate și de către Nicolae Titulescu de la înalta tribună a Ligii Națiunilor de unde a demascat cu curaj pe agresorii fasciști, cerînd tuturor țărilor să boicoteze Italia fascistă, să-i aplice sancțiuni economice pentru a o sili în felul acesta să redea libertatea Abisiniei.

Atitudinea profund umană a poporului român — exprimată de N. Titulescu la Liga Națiunilor — a fost astfel apreciată de împăratul Etiopiei, Haile Selassie: „Ceea ce a făcut Titulescu pentru poporul etiopian este înscris în inimile tuturor etiopienilor și amintirea faptelor sale va trăi veșnic”⁴⁶.

P.C.R. a popularizat în rîndurile mișcării muncitorești și democratice din țara noastră *luptele antifasciste și antivăzboinice ale proletariatului internațional*⁴⁷ în scopul dezvoltării solidarității cu cauza dreaptă a libertății și păcii popoarelor, al preluării experienței pozitive pentru lupta antifascistă din țara noastră.

Într-un manifest de 1 August 1934 — ziua internațională de luptă împotriva războiului imperialist — P.C.R. sublinia succesele luptelor muncitorești din România, Austria, Franța etc. bazate pe frontul unic muncitoresc: „Arma puternică contra acestuia (războiului — n.n.) este frontul unic al tuturor muncitorilor, cum am arătat și luptele din februarie din 1933 în România, ridicarea armată din Viena în februarie 1934, luptele de stradă din Franța tot din februarie”⁴⁸.

Într-o broșură editată cu prilejul zilei de 1 Mai 1935 sînt reliefate de asemenea eroicele lupte antifasciste ale popoarelor austriac, francez, etiopian: „Luptele eroice pe baricade ale proletariatului austriac, luptele de stradă ale proletariatului parizian care, sub conducerea Partidului Comunist a realizat în cursul luptelor adevăratul front unic de acțiune și a răsturnat pentru un moment, odată cu guvernul fascist Doumergue, planul dictaturii fasciste în Franța — ne arată cum împotriva fascismului se ridică cu putere și cu succes cînd are conducere comunistă frontul revoluționar proletar”⁴⁹.

⁴³ *Idem*, Cota A XVIII—9, nr. inv. 692.

⁴⁴ *Idem*, Cota A XIX—49, nr. inv. 838.

⁴⁵ *Torța*, nr. 1, 1 noiembrie 1935.

⁴⁶ *Scînteia*, nr. 3692, 27 septembrie 1964.

⁴⁷ *Lupta de clasă*, anul XV, nr. 2, februarie 1934; *Lupta de clasă*, anul XVII, nr. 1, august-septembrie 1936 etc.

⁴⁸ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XVIII—52, nr. inv. 1424.

⁴⁹ *Idem*, Cota A.b. XIX—1, nr. inv. 840.

P.C.R. a popularizat pe larg succesele tacticii frontului unic muncitoresc și a frontului popular antifascist din Franța. „În Franța — se arată într-un manifest din aprilie 1935 — frontul unic în urma agitației formidabile a Partidului Comunist Francez s-a impus șefilor social-democrați francezi. În Franța frontul unic priu puterea lui formidabilă a răsturnat guvernul Doumergue, a înfrint atacul fascismului francez”⁵⁰.

Evenimentele dramatice petrecute în Spania anilor 1935–1936 au prilejuit însă cele mai înalte dovezi de internaționalism — dus în multe cazuri până la sacrificiul suprem — din partea poporului român. Față de lupta eroică a forțelor antifasciste republicane spaniole împotriva reacțiunii fasciste interne și internaționale, poporul român în frunte cu comuniștii a manifestat de la început o caldă simpatie, o profundă solidaritate. Prin numeroase manifeste, articole de presă, conferințe, întruniri etc., P.C.R. a făcut cunoscute maselor populare și opiniei publice din țara noastră evenimentele din Spania, chemându-le să sprijine lupta forțelor patriotice. Astfel, într-un manifest se relatează despre cauzele războiului civil, în Spania, „Sînt trei ani de la răsturnarea fascismului din Spania și întărit din nou sub masca ‘democrației’ republicane spaniole, el a pornit din nou la ofensiva fățișă contra clasei muncitoare.

Dar împotriva acestei amenințări formidabile voința unită a proletariatului a ridicat punnii întregii țări muncitoare.

Greva generală a zguduit Spania de la un capăt la altul. În locurile unde țărănimea a susținut mai energic proletariatul și unde acesta era încheșat mai cu putere în jurul avangardei sale, greva s-a transformat în luptă armată contra fascismului.

Zeci de mii de cadavre acoperă văile Asturiei. Alături au luptat și alături și-au vărsat sîngele muncitorii comuniști și socialiști. Frontul unic pecetluit în lupta comună, s-a arătat ca o forță peste care nici un fascism nu va putea trece”⁵¹.

P.C.R. atrăgea atenția asupra semnificației înfruntării de forțe din Spania, a faptului că triumful fascismului ar putea însemna o lovitură grea dată forțelor muncitorești, democratice, antifasciste și antirăzboinică din întreaga lume. De aceea, adresîndu-se maselor populare din România, le cheamă la luptă solidară cu eroicul și curajosul popor spaniol. „Nu e timp de pierdut. Partidul Comunist vă cheamă pe toți la luptă solidară. Organizați mitinguri și demonstrații de protest în toate orașele și satele, în toate fabricile din țară. Alegeți și trimiteți delegați de protest la legațiunea și consulatele spaniole.

Strîngeți fonduri de ajutor pentru victimele războiului civil din Spania”⁵².

Numeroase materiale propagandistice evidențiau legătura care există între lupta antifascistă a poporului spaniol și lupta antifascistă a poporului român, subliniind și din acest punct de vedere importanța solidarității românești cu Spania republicană. Într-un manifest din august 1936 se preciza în acest sens că, ajutînd și sprijinînd eroicul popor spaniol, poporul român apără libertatea și independența sa, lovește în fascismul internațional și în susținătorii lui din România. „Convocați adunări, mitinguri și demonstrații de stradă contra ajutorului dat de fascismul german, italian și portughez contrarevoluției spaniole. Strîngeți bani pentru ajutorarea poporului spaniol! Votați moțiuni de simpatie, trimiteți telegrame de solidaritate eroicului popor spaniol! Faceți zid de fier în jurul bravului popor spaniol care apărîndu-și viața și libertatea sa, apără pacea lumii”⁵³.

Rezultatele acestei puternice munci propagandistice desfășurate de partid în favoarea Spaniei republicane s-au concretizat în colectarea unor importante ajutoare în bani, haine, alimente, medicamente etc. care au fost trimise luptătorilor din Spania. Manifestarea supremă a internaționalismului a fost însă înrolarea a 500 de voluntari români în brigăzile internaționale care au luptat pe singeroasele fronturi ale războiului civil, mulți din ei căzînd eroic pentru libertatea poporului spaniol.

Referîndu-se la această strălucită pagină de internaționalism, Dolores Ibarruri scria: „Din România, care gemea sub sceptrul unei monarhii străine și unde își făceau de cap teroriștii din ‘Garda de fier’, organizație încurajată de cele mai reacționare cercuri de moșieri și capi-

⁵⁰ *Idem*, Cota A XIX—1, nr. inv. 790; *Scînteia*, anul VI, nr. 1—2 (70—71), ianuarie 1936 etc.

⁵¹ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XIX—25, nr. inv. 814.

⁵² *Ibidem*.

⁵³ *Idem*, Cota A XX—6, nr. inv. 931.

taलिști, au plecat spre Spania, cuprinsă de flăcări, sute de combatanți români care s-au distins prin eroismul lor⁵⁴.

P.C.R. a continuat să explice opiniei publice progresiste românești mersul evenimentelor din Spania, iar apoi cauzele înfringerii forțelor republicane. „După veacuri de asuprire — aprecia P.C.R. —, poporul spaniol a zdrobit o parte a lanțurilor ce-l încătușau și a ales un guvern al său, guvernul Frontului Popular. El trebuia să asigure o viață mai bună tuturor celor obijduiți: muncitorilor, țăranilor, meseriașilor, micilor negustori și intelectualilor. 90 la sută din popor a votat pentru acest guvern”. Teama de acest guvern popular a făcut ca reacțiunea fascistă internă și internațională să se coalezăze. Numai intervenția militară directă a Germaniei și Italiei fasciste și ajutorul acordat trupelor franchiste au putut înfringe forțele populare spaniole și forțele internaționaliste care au luptat aici⁵⁵.

Expansiunea Germaniei hitleriste din anii 1938—1939 asupra *Austriei, Cehoslovaciei și Poloniei* a dus nu numai la suprimarea libertății unor popoare libere, dar și la declanșarea celui de-al doilea război mondial care a pus în joc independența, pacea și viața tuturor popoarelor Europene. Aceste evenimente au creat un pericol iminent și pentru ființa națională a poporului român. „După cotopirea Austriei de către armatele lui Hitler — avertiza un manifest al P.C.R. — independența țării noastre este grav amenințată împreună cu existența țărilor mici vecine⁵⁶. După ocuparea Cehoslovaciei, un alt manifest al partidului trăgea semnalul de alarmă: „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găesc în granița țării noastre. Întreg poporul să se pună în stare de alarmă!”⁵⁷.

Exprimind îngrijorarea față de pericolul ce se crea pentru țară care devenea și mai „pindită” o dată cu apropierea agresiunii de granița românească, chemind poporul la rezistență națională și lupta cu arma în mină împotriva invadatorilor hitleriști și revizionști horthyști, P.C.R. a chemat totodată masele să se solidarizeze cu lupta popoarelor căzute primele victime ale agresiunii fasciste. În numeroase materiale era înfățișată situația grea la care erau supuse popoarele aflate sub regimul fascist. „În Germania, în Austria și în ținutul cehoslovac ocupat de Hitler domnește un regim de jaf și asuprire sălbatică. Foamete și mizerie, un regim de pușcărie în fabrici și pe ogoare — iată ce a dat Hitler poporului german⁵⁸”.

În hotărîrea Comitetului Teritorial al P.C.R. din Ardeal și Banat din septembrie 1938 a fost exprimat un salut frățesc, de îmbărbătare popoarelor Cehoslovaciei căzute victime expansiunii fasciste. „Tovarăși! Frați cehoslovaci! Toate popoarele iubitoare de pace ale republicii democratice! Muncitori, țărani, burghezi! Mențineți-vă în strînsă unitate și disciplină. Numai astfel puteți apăra independența patriei voastre, pacea și democrația. Opinia publică democratică din întreaga lume este alături de voi.

Tovarăși! Popoare din Cehoslovacia! Toți oamenii cinștiți din Ardeal și Banat nu vă părăsim.

Jos miinile de pe Cehoslovacia!

Trăiască integritatea teritorială a Republicii Cehoslovace democratice și independente! Libertatea, pacea, bunăstarea popoarelor sale!

Trăiască alianța antifascistă cehoslovaco-română⁵⁹.

După atacarea de către hitleriștii germani a Poloniei în septembrie 1939, P.C.R. a adresat un vibrant manifest de solidaritate cu poporul polonez. „Poporul polonez este victima celei mai sălbatice agresiuni fasciste. Bestiile fasciste bombardează Varșovia. Orizontul este din nou întunecat de un nou război mondial datorită politicii trădătoare și nefaste a clicii reacționare mondiale în frunte cu Chamberlain și Daladier⁶⁰”.

Manifestul chema poporul român să-și ridice glasul împotriva agresiunii fasciste, să acorde ajutor poporului polonez în lupta sa dreaptă.

Trebuie amintit că atitudinea plină de compasiune, de solidaritate fierbinte cu popoarele austriac, cehoslovac și polonez căzute victime ale agresiunii hitleriste s-a manifestat ca o

⁵⁴ Dolores Ibarruri, *Singura cale*, București, 1963, p. 388.

⁵⁵ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XXIII—32, Nr. inv. 1954.

⁵⁶ *Idem*, Cota A XXII—5, nr. inv. 990.

⁵⁷ *Idem*, Cota A XXIII—9, nr. inv. 1030.

⁵⁸ *Idem*, Cota A XXII—8, nr. inv. 993.

⁵⁹ *Idem*, Cota A XXII—11, nr. inv. 996.

⁶⁰ *Idem*, Cota A XXIII—12, nr. inv. 1033.

continuare firească a politicii externe românești pentru care militase consecvent P.C.R. „Politica consecventă democratică, antifascistă a Partidului Comunist — se arată într-un manifest din 1937 — cere o politică de apărare a păcii și progresului în lumea întreagă, alături de marile state democratice, în frunte cu Uniunea Sovietică, Franța, Statele Unite și Anglia, care luptă pentru pace; politica de susținere a Ligii Națiunilor și luptă pentru prefacerea ei în organ de înfăptuire a politicii consecvente de securitate colectivă și de înfrângere a oricărui agresor; politica de întărire a Micii Antante și a 'Înțelegerii Balcanice'; politica de ajutorare a poporului spaniol, care apără democrația, libertatea și pacea contra generalilor sperjuri și intervenționiștilor fasciști; politica de sprijinire a poporului chinez — este singura politică care corespunde nevoilor maselor, dezvoltării lor pașnice”⁶¹.

Astfel, România a luat atitudine hotărâtă împotriva dezmembrării Cehoslovaciei de către Germania hitleristă, a refuzat să accepte propunerea Poloniei de a participa la mutilarea Cehoslovaciei, arătând, totodată, că este gata să permită aviației sovietice să treacă peste teritoriul său pentru a veni în ajutorul statului cehoslovac⁶². România a acordat ajutor direct miilor de refugiați cehi și polonezi fugiți din țară din fața trupelor naziste, a ajutat la trecerea prin țara noastră a guvernului și tezaurului statului polonez etc.⁶³.

Acțiunile internaționaliste ale poporului român au continuat într-o serie de forme noi cerute de evenimente și în anii celui de-al doilea război mondial. Cu toate că el însuși a căzut victima expansiunii hitlerismului german și horthysmului maghiar, poporul român a sprijinit în continuare, prin sute și mii de fii ai săi, lupta sfântă a eliberării popoarelor de sub tirania fascistă. Astfel mulți voluntari români, cărora după terminarea războiului civil din Spania statul român nu le-a permis să se reîntoarcă în țară⁶⁴, s-au înrolat alături de alți antifasciști români în mișcarea de rezistență din Franța, unii din ei căzind eroic în luptele pentru eliberarea Parisului. Sute de voluntari și partizani români au luptat în Uniunea Sovietică și în alte țări pe întinsele fronturi de luptă împotriva fascismului. Manifestarea supremă însă a contribuției internaționaliste a poporului român la cauza libertății popoarelor a fost contribuția sa armată la dezrobirea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei de sub jugul fascist, în care au căzut victime 170 000 de români.

Cu un asemenea tezaur de tradiții internaționaliste se prezintă P.C.R. la gloriosul său jubileu de 50 de ani. Aceste tradiții au fost ridicate pe o treaptă superioară în anii revoluției populare și construcției socialiste. Astăzi, P.C.R. își îndeplinește cu aceeași consecvență obligațiile sale internaționaliste—construind cu succes socialismul în țara sa și contribuind astfel la întărirea sistemului socialist mondial, înzecindu-și eforturile pentru întărirea unității țărilor socialiste și a mișcării comuniste internaționale, sprijinind luptele de eliberare a clasei muncitoare și a tuturor forțelor progresiste din țările capitaliste, susținând mișcările de eliberare național-coloniale și eforturile țărilor eliberate de a se dezvolta pe linia progresului social și național, promovând ca partid de guvernământ o politică externă activă de pace, independență și libertate națională a tuturor popoarelor.

IOAN CHIȘU

⁶¹ *Idem*, Cota A XXI—7, nr. inv. 982.

⁶² Miron Constantinescu, Constantin Daicoviciu, Ștefan Pascu, *Istoria României — compendiu*, București, 1969, p. 520.

⁶³ Vezi Aurel Loghin, Dumitru Tuțu, *Sprijinul acordat refugiaților polonezi în anii celui de-al doilea război mondial*, A.I.S.I.S.P., 4, 1968.

⁶⁴ Arhiva I.S.I.S.P., Cota A XXIII—7, nr. inv. 1028.

DER PROLETARISCHE INTERNATIONALISMUS — EINE KON- STANTE IN DER GESCHICHTE DER KOMMUNISTISCHEN PARTEI RUMÄNIENS (1921—1944)

(Zusammenfassung)

Gestützt auf eine reichhaltige, noch unveröffentlichte geschichtliche Dokumentation von Akten, Manifesten, Presse usw., erläutert vorliegender Artikel die konsequent internationalistische Politik der K.P. Rumäniens im Zeitraum 1921—1944. Ausdruck dieser Politik waren: die Bekanntmachung der Erfolge im sozialistischen Aufbau und der Friedenspolitik des ersten sozialistischen Staates; die Solidarität mit dem Kampf der Arbeiterklasse und aller fortschrittlichen Kräfte in den anderen Ländern gegen die kapitalistische Ausbeutung und Unterdrückung; die Unternehmungen zur Befreiung der Führer der Arbeiterklasse anderer Länder, Opfer des faschistischen Terrors — Ernst Thälmann, Georgij Dimitrov u.a.; die Solidarität mit dem chinesischen Volk in seinem Abwehrkampfe gegen den japanischen Imperialismus; die Unterstützung des äthiopischen Volkes gegen die italienische faschistische Aggression im J. 1935; die aktive Solidarität und der Kampf mit bewaffneter Hand der 500 rumänischen Freiwilligen für die Freiheit des republikanischen Spanien; die Unterstützung des österreichischen, tschechoslowakischen und polnischen Volkes, die der hitleristischen Aggression 1938—1939 zum Opfer fielen; der Kampf rumänischer Freiwilliger im antifaschistischen Widerstand in Frankreich, der Sowjetunion usw.; der Kampf der rumänischen Armee im Krieg gegen das Hitlerregime zur Befreiung anderer Völker vom faschistischen Joch.